ВІДГУК
офіційного опонента на дисертаційну роботу Олійника Олега Олександровича «Адміністративно-правові засади запровадження комплаєнс-контролю в діяльності органів виконавчої влади», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність обраної теми зумовлена тим, що в Україні вже сформовано масив правових, організаційних й інституційних елементів, які за змістом наближаються до комплаєнс-процедур. Ідеться про антикорупційні програми, оцінювання корупційних ризиків, фінансовий контроль, внутрішній аудит, правила етичної поведінки, дисциплінарні процедури, внутрішній контроль, захист викривачів, службове консультування, вимоги до прозорості та документування управлінських рішень. Водночас ці елементи не утворюють завершеної, єдиної та методологічно узгодженої системи адміністративного комплаєнсу в органах виконавчої влади. Їх фрагментарність, різна нормативна природа, неоднаковий рівень практичного застосування та відсутність єдиних стандартів знижують ефективність превентивного впливу на внутрішньоорганізаційні процеси.

Значущість теми посилюється й тим, що цифровізація публічного адміністрування створює нові можливості та водночас нові ризики для діяльності органів виконавчої влади. Електронні сервіси, автоматизовані реєстри, цифрові сліди адміністративних дій, інформаційні системи, електронний документообіг й аналітичні інструменти можуть суттєво підвищити прозорість, контрольованість і передбачуваність управлінських процесів. Водночас вони породжують ризики неналежного доступу до інформації, маніпулювання даними, непрозорості алгоритмів, формального використання електронних процедур або недостатнього захисту персональних даних. За таких умов комплаєнс-контроль має розвиватися як цифрова підтримувана система правової відповідності, здатна поєднувати юридичні гарантії, технологічні інструменти й управлінську відповідальність.

Важливим також є стратегічний вимір досліджуваної проблематики, адже запровадження комплаєнс-контролю потребує формування цілісної системи державного комплаєнс-контролю, що передбачає єдиний понятійний апарат, типові стандарти, узгоджені процедури, підготовку відповідальних суб'єктів, інтеграцію з внутрішнім контролем й аудитом, використання цифрових інструментів, регулярне оцінювання ефективності та належне нормативне забезпечення. З огляду на зазначене, актуальним є наукове обґрунтування стратегії розвитку такої системи в умовах цифровізації, європейської інтеграції, воєнних викликів і майбутнього відновлення України.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 31 грудня року, наступного після припинення або скасування воєнного стану в Україні, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 квітня 2024 року № 476. Тематика роботи узгоджується із завданнями

державної антикорупційної політики, визначеними Законом України «Про засади державної антикорупційної політики на 2021–2025 роки», Державною антикорупційною програмою на 2023–2025 роки, строк виконання якої продовжено до набрання чинності Державною антикорупційною програмою на наступний період, а також із напрямами реформування публічного управління, передбаченими Дорожньою картою з питань реформи державного управління.

Дисертація також відповідає положенням Плану України, схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 березня 2024 року № 244-р, Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, затверджених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019, і Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31 грудня 2024 року № 1351-р, у частині вдосконалення інституційної спроможності органів публічної влади, підвищення прозорості, доброчесності, підзвітності, цифровізації управлінських процесів і запровадження сучасних механізмів запобігання правовим, корупційним й етичним ризикам у діяльності органів виконавчої влади.

Мета дисертаційного дослідження полягає в тому, щоб на підставі комплексного аналізу доктринальних положень адміністративного права, норм чинного національного законодавства, закордонного досвіду та практики функціонування органів виконавчої влади визначити сутність, зміст, ознаки й адміністративно-правові засади запровадження комплаєнс-контролю в діяльності органів виконавчої влади, а також розробити науково обґрунтовані пропозиції з удосконалення адміністративного законодавства у сфері формування цілісної системи державного комплаєнс-контролю.

Предметом дослідження є є адміністративно-правові засади запровадження комплаєнс-контролю в діяльності органів виконавчої влади

Методологія дослідження ґрунтується на поєднанні загальнонаукових і спеціальних методів, які вдало використані: історико-правовий, логіко-семантичний, системний, аналізу та синтезу, порівняльно-правовий, а також статистичний та соціологічні методи забезпечили емпіричну основу дослідження.

Достовірність та обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані автором, у своїй більшості є обґрунтованими та переконливими. При їх обґрунтуванні використане широке коло наукових джерел, а також результати вивчення значного масиву емпіричного матеріалу. Високим є теоретичний рівень викладу матеріалу, здобувач вдало застосував різноманітні методи наукового пізнання, ґрунтовно проаналізував законодавчі акти, коректно полемізував з іншими вченими, аргументовано відбстоював власну позицію, на підставі чого сформував теоретичні висновки та практичні рекомендації, що є вагомим внеском у науку адміністративного права і мають достатній ступінь наукової новизни.

Висновки і пропозиції дисертації об’єднані ключовою ідеєю удосконалення адміністративного законодавства України щодо формування цілісної системи державного комплаєнс-контролю. Основні висновки і пропозиції сформульовані автором з дотриманням правил доказу, вони викладені чітко, без двозначності,

прозоро; головні тези наведені комплексно та системно. Аргументи не суперечать один одному і є достатніми.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є однією з перших спроб комплексно, на основі узагальнення наукових підходів, положень чинного адміністративного законодавства, практики публічного адміністрування, а також українського й зарубіжного досвіду визначити сутність й особливості адміністративно-правових засад запровадження комплаєнс-контролю в діяльності органів виконавчої влади. У роботі обґрунтовано теоретико-правову природу комплаєнс-контролю як превентивного адміністративно-правового інструменту забезпечення законності, доброчесності, прозорості та підзвітності внутрішньоорганізаційної діяльності органів виконавчої влади, а також окреслено напрями оптимізування адміністративно-правового регулювання цієї сфери суспільних відносин. Зокрема, у дисертації:

вперше:

− визначено, що внутрішньоорганізаційні відносини в органах виконавчої влади як об'єкт адміністративно-правового дослідження та предмет контролю становлять урегульовані нормами адміністративного права та внутрішньоорганізаційними актами владно-управлінські, координаційні, службово-підпорядковані й контрольні суспільні відносини, що виникають, змінюються та припиняються в процесі внутрішньої організації діяльності органів виконавчої влади, розподілу та реалізації компетенції між їх структурними елементами, забезпечення належного виконання управлінських рішень, дотримання службової дисципліни, законності й ефективності функціонування адміністративного апарату з метою належного здійснення покладених на ці органи публічно-владних завдань і функцій;

− сформульовано систему методів реалізації комплаєнс-контролю в діяльності державних службовців, яку класифіковано за функціональним способом адміністративно-правового впливу на службову поведінку та внутрішні процеси державного органу, до яких віднесено такі: 1) нормативно-алгоритмічний; 2) ризик-орієнтований; 3) ціннісний; 4) превентивно-роз'яснювальний; 5) консультативно-супровідний; 6) конфліктологічний; 7) декларацій-но-верифікаційний; 8) індикаторно-аналітичний; 9) цифрово-трасологічний; 10) комунікативно-сигнальний; 11) корекційно-адаптивний; 12) юрисдикційно-гарантійний;

− встановлено, що адміністративний комплаєнс-контроль слід тлумачити як внутрішньоорганізаційну, безперервну, процедурно врегульовану, ризик-орієнтовану та превентивну діяльність органу виконавчої влади, яку здійснюють уповноважені суб'єкти з метою забезпечення відповідності адміністративних актів, управлінських рішень, службової поведінки посадових осіб, внутрішніх процедур, кадрових, контрольних, дозвільних, наглядових, сервісних та інших управлінських процесів вимогам законодавства, принципам адміністративної процедури, антикорупційним обмеженням, етичним стандартам, службовій дисципліні та публічному інтересу шляхом виявлення, оцінювання, попередження, мінімізації, документування й усунення комплаєнс-ризиків;

− схарактеризовано перелік особливостей адміністративно-правового регулювання впровадження комплаєнс-процедур у діяльність органів виконавчої влади, якими є такі: 1) відсутність єдиного кодифікованого акта про публічний комплаєнс; 2) визначальним є антикорупційний підхід до розуміння комплаєнсу; 3) комплаєнс у діяльності органів виконавчої влади має публічно-правову природу; 4) ключовим суб'єктом відповідальності за комплаєнс є керівництво органу виконавчої влади; 5) національна модель поступово переходить від реактивного до превентивного регулювання; 6) комплаєнс має міждисциплінарний характер, оскільки потребує взаємодії права, управління, аудиту, етики, інформаційної безпеки, цифрових технологій, кадрового менеджменту та комунікацій; 7) комплаєнс-процедури мають бути документованими: якщо орган не може підтвердити, чому ухвалено певне рішення, хто його погоджував, які ризики оцінювали, які альтернативи розглядали, які запобіжники застосовано, то така діяльність не відповідає сучасним стандартам належного врядування;

− виокремлено види форм реалізації комплаєнс-контролю в діяльності державних службовців: 1) нормативно-програмна; 2) організаційно-інституційна; 3) ризик-орієнтована; 4) етико-поведінкова; 5) консультаційно-освітня; 6) деклараційно-фінансова; 7) конфліктологічна; 8) процедурно-документальна; 9) інформаційно-цифрова; 10) внутрішньоконтрольна й аудиторська; 11) зовнішньонаглядова;

удосконалено:

− класифікацію ознак внутрішньоорганізаційних відносин в органах виконавчої влади як об'єкта адміністративно-правового дослідження та предмета контролю, до яких віднесено такі: 1) внутрішньоапаратний характер; 2) адміністративно-правова врегульованість; 3) владно-організаційна природа; 4) компетенційна зумовленість; 5) процедурна впорядкованість; 6) контрольна спрямованість; 7) превентивно-комплаєнсне значення; 8) службово-поведінковий зміст; 9) інтегративний характер;

− аналіз видів процедур правового забезпечення антикорупційного й етичного комплаєнсу в органах виконавчої влади, якими є: 1) стратегічно-програмна процедура; 2) процедура ідентифікації та оцінювання корупційних й етичних ризиків; 3) процедура нормативної етизації службової поведінки; 4) процедура забезпечення дотримання антикорупційних заборон й обмежень; 5) процедура фінансового контролю; 6) процедура службового реагування, дисциплінарної відповідальності та передання матеріалів компетентним органам;

− пропозицію з оптимізації адміністративно-правового регулювання комплаєнс-контролю в діяльності органів виконавчої влади, а саме розробити та затвердити спільний нормативно-правовий акт Кабінету Міністрів України і Національного агентства з питань запобігання корупції, а саме Типові стандарти адміністративного комплаєнсу в органах виконавчої влади, у якому необхідно передбачити мінімальну структуру комплаєнс-програми, методологію систематизації ризиків, порядок внутрішнього консультування, правила документування комплаєнс-рішень, індикатори ефективності, порядок

щорічного звітування та вимоги до професійної підготовки комплаєнс-посадових осіб;

− підхід до виокремлення особливостей адміністративно-правового регулювання комплаєнсу в державному секторі США, якими є: 1) поліцентричність нормативно-правового регулювання, яка полягає у відсутності єдиного кодифікованого акта про комплаєнс у державному секторі; 2) конфлікт-орієнтований характер етичної програми; 3) поєднання централізованої методології та децентралізованої відповідальності; 4) функціональне розмежування консультування, нагляду, інспекторського контролю та правозастосування; 5) інституціоналізація етичного навчання і попереднього консультування; 6) інтеграція комплаєнсу із внутрішнім контролем і ризик-менеджментом; 7) двоконтурність комплаєнсу; 8) поєднання превентивних, коригувальних і юрисдикційних наслідків; 9) пропорційність комплаєнс-вимог;

дістали подальшого розвитку:

− наукова позиція щодо класифікації видів комплаєнсу за такими критеріями: 1) за сферою застосування; 2) за характером нормативних вимог; 3) за суб'єктом упровадження; 4) за функціональним призначенням; 5) за рівнем обов'язковості вимог; 6) за спрямованістю впливу;

− характеристика спільних ознак комплаєнс-контролю, державного нагляду, аудиту та внутрішнього контролю, до яких віднесено такі: 1) орієнтованість на забезпечення відповідності діяльності встановленим вимогам; 2) зв'язок із забезпеченням законності; 3) виявлення відхилень і ризиків; 4) документування результатів; 5) спрямованість на вдосконалення діяльності; 6) значення для публічного інтересу;

− аргументація, за якою до Типового положення про уповноважений підрозділ (уповноважену особу) з питань запобігання та виявлення корупції доцільно внести зміни, доповнивши його завдання координацією комплаєнс-контролю, участю у формуванні єдиної системи ризиків, моніторингом виконання коригувальних заходів, попереднім консультуванням, аналізом процедурних ризиків, взаємодією із внутрішнім аудитом, підготовкою щорічного звіту та використанням цифрової аналітики з дотриманням правових гарантій;

− деталізація спільних і відмінних рис адміністративного комплаєнс-контролю з іншими видами комплаєнсу.

Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій у дисертації свідчить про належний рівень теоретичного опрацювання теми та глибоке розуміння природи комплаєнс-контролю в діяльності органів виконавчої влади. Усі ключові положення дослідження подані у розгорнутому вигляді, з урахуванням сучасних доктринальних підходів, міжнародних стандартів належного врядування та тенденцій розвитку адміністративного права. Дисертант послідовно розкриває логіку дослідження, забезпечуючи повноту викладу матеріалу на кожному етапі — від визначення сутності внутрішньоорганізаційних відносин та адміністративного комплаєнс-контролю до формування стратегії розвитку цілісної системи державного комплаєнс-контролю.

У вступі дисертації обґрунтовано актуальність обраної тематики, її значущість для сучасної адміністративно-правової науки та практики публічного адміністрування в умовах європейської інтеграції, цифровізації публічних сервісів, воєнного стану та післявоєнного відновлення. У цьому розділі визначено зв'язок роботи з науковими програмами, планами та темами (зокрема з пріоритетними напрямами наукових досліджень, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 30 квітня 2024 року № 476, завданнями Державної антикорупційної програми та Планом України), що підтверджує її відповідність пріоритетним напрямам розвитку юридичної науки.

У першому розділі дисертації, що складається з чотирьох підрозділів, автор формує цілісне теоретико-правове підґрунтя дослідження, ґрунтовно аналізуючи внутрішньоорганізаційні відносини в органах виконавчої влади як об'єкт адміністративно-правового дослідження та предмет контролю. Дисертант переконливо доводить, що комплаєнс-контроль є превентивним адміністративно-правовим інструментом забезпечення законності, доброчесності, прозорості та підзвітності публічної адміністрації. Розкриття сутності та змісту поняття «адміністративний комплаєнс-контроль» здійснено з урахуванням сучасних доктринальних позицій, що дозволяє автору сформувати власне, аргументоване бачення цього інституту як безперервної, процедурно врегульованої, ризик-орієнтованої діяльності. Важливою складовою розділу є співвідношення комплаєнс-контролю з суміжними правовими категоріями (державним наглядом, аудитом і внутрішнім контролем) та критичний аналіз нормативно-правових актів, що регламентують упровадження комплаєнс-процедур. Автор аналізує чинне законодавство, що дав змогу не лише ідентифікувати його фрагментарність і переважно антикорупційний вектор, а й розробити рекомендації для вдосконалення адміністративно-правового регулювання з огляду на сучасні вимоги належного врядування:

- сформулювати розгалужену систему методів реалізації комплаєнс-контролю (з виокремленням 12 функціональних методів);
- виокремити 11 видів форм реалізації комплаєнс-контролю у діяльності державних службовців;
- визначити ключові особливості адміністративно-правового регулювання (відсутність єдиного кодифікованого акта, публічно-правова природа, визначальна роль керівництва, міждисциплінарність та обов'язковість документування рішень);
- обґрунтувати необхідність розроблення та затвердження спільного нормативно-правового акта Кабінету Міністрів України та НАЗК — *Типових стандартів адміністративного комплаєнсу в органах виконавчої влади*, де передбачити мінімальну структуру комплаєнс-програми, методологію систематизації ризиків, порядок внутрішнього консультування, правила документування комплаєнс-рішень, індикатори ефективності та вимоги до підготовки комплаєнс-посадових осіб.

Такий підхід підсилює наукову цінність розділу та забезпечує його методологічну глибину.

У другому розділі дисертації, що складається з трьох підрозділів, автор здійснює ґрунтовне дослідження адміністративно-правового механізму

здійснення комплаєнс-контролю в органах виконавчої влади. Розділ вирізняється глибоким аналізом адміністративно-правового статусу уповноважених підрозділів (посадових осіб) з питань комплаєнсу, їхніх завдань, функцій, повноважень та гарантій діяльності. Автор доводить, що їх статус має складну, багаторівневу природу та поєднує елементи внутрішньоорганізаційної компетенції, превентивного контролю, антикорупційного моніторингу та захисту викривачів, а їх функціональна незалежність вимагає додаткових законодавчих гарантій (зокрема, особливого порядку звільнення за погодженням із НАЗК). Форми та методи реалізації комплаєнс-контролю в діяльності державних службовців розкриті через класифікацію за функціональним способом адміністративно-правового впливу на службову поведінку та внутрішні процеси державного органу. Автор окремо деталізує процедури правового забезпечення антикорупційного й етичного комплаєнсу в органах виконавчої влади, виокремлюючи шість ключових видів процедур: стратегічно-програмну; ідентифікації та оцінювання корупційних й етичних ризиків; нормативної етизації службової поведінки; забезпечення дотримання антикорупційних заборон й обмежень; фінансового контролю; службового реагування, дисциплінарної відповідальності та передання матеріалів компетентним органам. Розділ демонструє здатність автора до глибокого теоретичного аналізу та формування власних наукових висновків.

У третьому розділі дисертації, що складається з двох підрозділів, дисертант зосереджується на визначенні перспективних напрямів удосконалення адміністративного законодавства у сфері комплаєнс-контролю. Перший підрозділ присвячено узагальненню зарубіжного досвіду правового регулювання комплаєнсу в державному секторі (на прикладі Франції, Німеччини та США) та визначенню можливостей його імплементації в українську правову систему. Зокрема, на основі аналізу досвіду Франції та США обґрунтовано пропозиції щодо доповнення Закону України «Про запобігання корупції» окремою статтею *«Система адміністративного комплаєнсу в органах публічної влади»*, запровадження інституту радника з питань доброчесності в Законі України «Про державну службу», створення процедури належної перевірки третіх осіб (контрагентів) та нормативного розмежування превентивно-консультаційної і контрольно-інспекційної функцій.

У другому підрозділі розділу 3 дисертант обґрунтовує концептуальні засади *Стратегії розвитку цілісної системи державного комплаєнс-контролю в діяльності органів виконавчої влади на 2027–2030 роки* в умовах цифровізації та євроінтеграції України. У роботі підкреслюється, що стратегічний розвиток комплаєнс-контролю має базуватися на принципах верховенства права, належного адміністрування, ризик-орієнтованості, цифровізації (із забезпеченням людського нагляду за алгоритмічними засобами) та інтероперабельності. Запропоновано конкретні кроки щодо внесення змін до ст. 26 Бюджетного кодексу України (щодо врахування комплаєнс-ризиків у системі внутрішнього контролю), законодавства про публічні закупівлі та про публічні електронні реєстри, а також деталізовано чотириетапну дорожню карту реалізації Стратегії (2027–2030 рр.).

У висновках дисертаційної роботи подано розгорнуте теоретичне узагальнення проведеного дослідження та сформульовано нове вирішення наукового завдання, спрямованого на визначення сутності, змісту й адміністративно-правових засад запровадження комплаєнс-контролю в діяльності органів виконавчої влади. Запропоновано концептуально нові підходи до вдосконалення законодавства, зокрема розроблення Типових стандартів адміністративного комплаєнсу, створення інституту радника з питань доброчесності, запозичення міжнародних практик та прийняття Стратегії розвитку цілісної системи державного комплаєнс-контролю. Сформульовані рекомендації спрямовані на підвищення прозорості, підзвітності та доброчесності публічного управління, а також на практичне наближення вітчизняної публічної адміністрації до європейських стандартів.

Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані у дисертації, вирізняються концептуальною цілісністю та глибокою теоретичною обґрунтованістю. Автор переконливо доводить необхідність переосмислення комплаєнс-контролю в органах виконавчої влади як самостійного адміністративно-правового інституту, що поєднує превентивні, нормативно-етичні, процедурні та ризик-орієнтовані елементи. Достовірність висновків забезпечується широкою джерельною базою (список використаних джерел налічує 188 найменувань), яка включає праці провідних українських і зарубіжних учених, Конституцію та закони України, підзаконні нормативно-правові акти, міжнародні та європейські стандарти (зокрема акти ЄС, Конвенцію ООН проти корупції, стандарти INTOSAI та принципи OECD/SIGMA), матеріали практики публічного адміністрування та результати аналізу актів НАЗК і Кабінету Міністрів України.

Наукові положення дисертації пройшли належну апробацію у 8 публікаціях, серед яких 5 наукових статей у фахових виданнях з юридичних наук та 3 тези доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях (2023–2025 рр.), що підтверджує повноту викладу результатів та їх відповідність вимогам до дисертаційних досліджень. Результати дослідження також упроваджено в науково-дослідну діяльність та освітній процес (підтверджено актами Національної академії внутрішніх справ від 08.07.2026 № 225-нд та № 224-оп).

Попри високий рівень виконання дисертації, окремі її положення викликають наукову дискусію та потребують уточнення:

1. У підрозділі 1.1 дисертації зазначається, що внутрішньоорганізаційні відносини в органах виконавчої влади становлять комплексне явище, яке поєднує владно-організаційні, процедурні та контрольні елементи. Формулювання є коректним, однак подальший виклад у розділі 1 переходить безпосередньо до загальної характеристики комплаєнс-контролю, без розгорнутого пояснення того, як саме специфіка лінійних і функціональних зв'язків усередині апарату впливає на вибір конкретної моделі комплаєнс-контролю. Було б доцільно коротко окреслити логічний зв'язок між типом внутрішньоапаратної підлеглості та ступенем функціональної автономії уповноваженого з питань комплаєнсу, що зробило б структуру викладу більш послідовною.

2. У підрозділі 2.1 слушно наголошується на тому, що уповноважені особи з питань запобігання корупції персонально виконують комплекс завдань у невеликих органах або установах. Формулювання є правильним, однак у тексті недостатньо деталізовано критерії, за якими слід визначати межу між доцільністю утворення повноцінного уповноваженого підрозділу та призначенням окремої уповноваженої особи, а також не наведено прикладів типових ситуацій виникнення конфлікту інтересів при суміщенні ними інших посадових обов'язків.

3. Як елемент наукової новизни та практичних рекомендацій (підрозділ 3.1) запропоновано запровадити в Законі України «Про державну службу» інститут радника з питань доброчесності. Погоджуючись із доцільністю відокремлення консультаційної функції від контрольної за французьким аналогом (*référent déontologue*), із тексту роботи не до кінця зрозуміло, як саме цей інститут співвідноситиметься з існуючими уповноваженими підрозділами (особами) з питань запобігання корупції, щоб уникнути дублювання повноважень та розмивання відповідальності всередині державного органу.

4. У підрозділі 2.3 слушно зазначено, що уповноважені підрозділи відіграють ключову роль у здійсненні процедур антикорупційного та етичного комплаєнсу. Проте у роботі лише побіжно згадується про практичні аспекти їхньої взаємодії із суміжними суб'єктами внутрішнього органу — зокрема з підрозділами внутрішнього аудиту, юридичною службою та кадровими підрозділами під час проведення службових розслідувань. Уточнення цих алгоритмів взаємодії сприяло б більш повному розкриттю процедурного механізму здійснення комплаєнсу.

5. У розділі 3 та висновках зазначається, що цифровізація публічного адміністрування (зокрема використання електронного документообігу, відкритих даних та цифрових слідів) суттєво підвищує прозорість і мінімізує комплаєнс-ризики. Водночас у роботі недостатньо висвітлено конкретні юридичні механізми захисту державних службовців від можливих помилок або алгоритмічної упередженості у разі запровадження автоматизованих систем аналітики ризиків (індикаторів) без безпосередньої участі людини.

Вищенаведені зауваження мають дискусійний характер і суттєво не впливають на високі здобутки роботи, яка є новим, актуальним, цілісним та змістовним науковим дослідженням.

Загальні висновки. Дисертаційна робота на тему: «Адміністративно-правові засади запровадження комплаєнс-контролю в діяльності органів виконавчої влади» є завершеною, самостійно підготовленою кваліфікаційною науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані та практично цінні результати, що вирішують важливе наукове завдання щодо визначення теоретико-правових й організаційно-процедурних засад формування системи державного комплаєнс-контролю в Україні.

Актуальність обраної теми дисертації, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, новизна та повнота викладу в опублікованих працях повністю відповідають вимогам МОН України. У роботі містяться науково обґрунтовані висновки та рекомендації, які виставлені автором для публічного захисту.

Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідні джерела. Відповідно, у дисертаційному дослідженні відсутні порушення академічної доброчесності.

Отже, дисертаційна робота на тему Адміністративно-правові засади запровадження комплаєнс-контролю в діяльності органів виконавчої влади», представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії, відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та припинення дії рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор – Олійник Олег Олександрович - заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право.

Офіційний опонент –
доктор юридичних наук,
професор кафедри адміністративного,
фінансового та інформаційного права
Ужгородського університету **Михайло ВІХЛЯЄВ**